

39. СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ПЕТЪР ДИНЕКОВ“
гр. София, ж.к. Младост – 2, ул. „Васил Карагъзов“ №6,
тел. 885 90 19, sou39@abv.bg

Утвърждавам:

Директор: д-р Албена Панталеева-Кондева

ПРОГРАМНА СИСТЕМА
за ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
в 39. СУ „Петър Динеков“
УЧЕБНА 2023/2024 ГОДИНА

**Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет
Протокол № 15/14.09.2023 г.**

I. Въведение

Програмната система се основава на разбирането, че главната ценност в институционалната система на предучилищното образование е детето. Интересите на останалите участници в този процес се подчиняват на основната цел - осигуряване на равен достъп и качествено образование на децата в детските градини и училища.

ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА за ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ е разработена по изискване на наредба №5, глава трета, раздел I, чл.29

Чл. 29. (1) Процесът на предучилищното образование е подчинен на прилагането на програмна система като част от стратегията за развитието на училището, която се приема с решение на педагогическия съвет.

(2) Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел.

(3) Програмната система трябва да отговаря на следните изисквания:

1. Да създава условия за придобиването на компетентностите по всяко от образователните направления по чл. 28, ал.2, а именно:

Да създава условия за:

- цялостно развитие на детската личност;
- придобиване на съвкупност от компетентности - знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование.

Компетентностите са дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления:

- ✓ Български език и литература
- ✓ Математика
- ✓ Околен свят
- ✓ Изобразително изкуство
- ✓ Музика
- ✓ Конструирание и технологии
- ✓ Физическа култура

2. Да отчита спецификата на училището и на групите;

3. Да съответства на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата.

В програмната система се включват:

1. подходи и форми на педагогическо взаимодействие;

2. разпределение на формите на педагогическо взаимодействие;

3. тематично разпределение за всяка възрастова група;

4. механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование.

II. Цели, философия, приоритети и основни принципни положения на програмната система. Очаквани резултати при нейното реализиране

Програмната система е цялостна концепция за развитие на детето и приобщаване на компетентности по всяко едно образователно направление, чрез подходящи подходи и форми на педагогическо взаимодействие, които са в съответствие със Закона на предучилищното и училищно образование и Наредба № 5 за държавно-образователните стандарти в предучилищното образование.

1. Цел:

Изграждане на хуманна, функционална и позитивна образователна среда в училище, осигуряваща равен шанс и достъп за свободен избор и качествено предучилищно възпитание на всички деца.

2. Философия

Всяка програмна система притежава своя философия. Тя се определя от използването на адекватни педагогически и психологически подходи, съобразно маркерите на средата, семейния или майчиния език на детето, етническата или националната му принадлежност, обичайно- обредна система на конкретна нация или етнос, социо-културния статус на родителя и други.

Философията на предучилищното образование в 39. СУ „Петър Динев“ е:

- Спокойно, щастливо, уверено дете, което успешно навлиза в социалния свят, в познанието и творчеството;
- Пълноценно детско развитие и възможност за успешна реализация;
- Играта – стимулираща среда за изграждане личността на детето;
- Утвърждаване на националната идентичност;

3. Концептуални идеи на програмната система

Програмната система е създадена в името на детето, в помощ на учителя и в подкрепа на родителя. Тя подпомага учителя, за да осигури условия за пълноценно детско развитие, така че:

- ✓ Детето да е спокойно, щастливо, уверено и успешно да навлиза в света, чрез игри, познание, радост и творчеството;

- ✓ Учителят уверено и с удовлетворение да постига по-добри резултати в ежедневната си работа с децата и родителите;
- ✓ Родителят да „израства” заедно с детето си, като го подкрепя в развитието, подпомага разгръщането на неговия потенциал.

4. Основни принципни положения

Основните принципни положения, които са залегнали при организацията на педагогическия процес, при подбора и структурирането на образователното съдържание и провеждането на педагогическите ситуации са:

- Детето – център и субект на педагогическото взаимодействие;
- Детето е различно, уникално и неповторимо в този свят, както неговите учители и неговите родители;
- Детето се развива само в интеракцията – дете-възрастен;
- Отношението към детето – с уважение към неговата личност и подкрепя неговата индивидуалност;
- Осигуряване на условия за равен старт на всички деца, базиран на възрастта и индивидуалните темпове на тяхното развитие;
- Включване на „различното” дете в живота на групата, чрез подкрепа и уважение от детския педагог, децата в групата и техните родители;
- Уважение към различните етноси и култури;
- Педагогическото взаимодействие е насочено към придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование; утвърждаване на доброжелателно и самоуверено поведение при общуване с връстници и възрастните;
- Интегриране на образователното съдържание по всички образователни направления;
- Проследяването на детските постижения е на основание на трите етапа на учебния процес:
 - възприемане на информацията,
 - разбиране,
 - приложение на информацията в нови непознати ситуации и условия;
- Отношението към родителите, които са отговорни за развитието на потенциала на детето, за да може успешно да се справя в живота, е взаимно уважаващо се, толерантно и подкрепящо.

Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел на предучилищното

образование: полагане на основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето, като се отчита значението на играта за детето.

5. Очаквани резултати при реализиране на програмната система:

- постигане целта на образователния процес в предучилищна възраст;
- личностно и общо психично развитие на детето, чрез неговата индивидуална и групово игрова и познавателна дейност;
- компетентно тематично разпределение на съдържанието по образователни направления за всяка възрастова група;
- конкретизиране проследяването на резултатите от предучилищното образование;
- ефективно сътрудничество между подготвителната група в училище и родителите в процеса на възпитание, социализация и обучение на децата;
- оптимални взаимодействия между учителя и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на училището

III. Подходи и форми на педагогическо взаимодействие в ЧЕТВЪРТА възрастова група

1. Подходи на педагогическо взаимодействие

Основен педагогически подход е субектният подход, в чиято основа стои взаимодействието между дете-учител и родител. А основен психологически подход е **рефлексивният**.

Рефлексията изисква развитие на такива феномени като: самооценка, самоконтрол - саморегулация при решаване на игрови, практически и познавателни задачи.

Други подходи в работата са:

- **Игрови подход** - осъществява се при осигурена среда за учене чрез игра.
- **Ситуационен подход** - създават се специално организирани ситуации и се използват непреднамерено възникващите, за да се постави всяко дете в благоприятна позиция, осигуряваща неговото емоционално и интелектуално благополучие.
- **Комуникативно-експресивен и креативен подход** – акцентира се върху креативните прояви в играта, познанието, общуването. Развиват се комуникативни умения, уменията за самопредставяне и за работа с другите.
- **Рефлексивен и ценностно-ориентиран подход** - развиват детската индивидуалност с цел стимулиране на представи, умения и компетенции.

- **Личностно-хуманен подход** – прилага се, за да се научат децата да се приемат като значима личност - с уважение и достойнство, приемане на такива каквито са и да създават човечно отношение един към друг, да оказват обич и подкрепа.

- **Индивидуален подход** съобразява се с уникалността на всяко дете, с неговия собствен темп на развитие и сензитивност и опознаване на силните му страни, върху които да се изгради педагогическото взаимодействие.

- **Комплексен подход** - използва се като учителят дава на децата право на глас, изказват и задават въпроси от страна на практическо реализиране на творческите идеи и инициативи.

- **Холистичен** - детската личност е цялостна динамична система, затова е необходимо да се работи за развитие на всичките ѝ страни, специализирано относно проблема (ако има такъв), но не фрагментарно, относно нейната цялостност; педагогът да обхваща и вижда цялата картина.

- **Синергетичен** - подход с обединяваща сила и енергия, изискващ създаване на условия за растеж, развиване на личния потенциал, зачитане на човешкото достойнство, осигуряване качество на живот за всяко дете.

2. Форми на педагогическо взаимодействие :

2.1. Основни форми:

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са учителят и детето. То се осъществява в рамките на учебната година. Учебното време се организира в учебни седмици и в учебни дни.

Наредба № 5/03.06.2016 г. за предучилищно образование определя основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Основната форма на педагогическо взаимодействие е **педагогическата ситуация**, която протича предимно под формата на игра. Педагогическите ситуации се организират само през учебно време и осигуряват постигане на компетенции, определени от Държавен образователен стандарт за предучилищно образование. Педагогическите ситуации са следните по образователни направления:

2.2. Образователни направления:

- **Български език и литература** - Съдържанието на образователното направление е структурирано в шест образователни ядра:

Свързана реч, Речник, Граматически правилна реч, Звукова култура, Възприемане на литературно произведение и Пресъздаване на литературно произведение.

- **Математика** - Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизирани в пет образователни ядра:

Количествени отношения, Измерване, Пространствени отношения, Времени отношения, Равнинни фигури.

- **Околен свят** - Съдържанието на образователното направление е структурирано в четири образователни ядра:

Самоутвърждаване и общуване с околните, Социална и здравословна среда, Светът на природата и неговото опазване и Културни и национални ценности.

- **Изобразително изкуство** - Чрез организираната и системна работа по образователното направление децата развиват своите познавателни и изобразителни умения в три основни ядра:

Художествено възприемане, Изобразителни материали и техники и Изобразително творчество

- **Музика** - Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизиран в четири основни ядра:

Възприемане, Възпроизвеждане, Музика и игра и Елементи на музикалната изразност.

- **Конструиране и технологии** - Обемът на съдържанието по образователното направление е систематизиран в четири основни ядра:

Конструиране и моделиране, Обработване на материали, съединяване и свързване, Грижи и инициативност, Техника.

- **Физическа култура** - Съдържанието на образователното направление е структурирано в четири образователни ядра:

Естествено приложна двигателна дейност, Спортно-подготвителна двигателна дейност, Физическа дееспособност, Игрова двигателна дейност.

Ситуацията в четвърта възрастова група в училище преминава в рамките на определено време и на различни видове взаимодействия на децата с учителя, между самите тях, с игровите и обучителни ресурси. Продължителността на ситуацията не трябва да надвишава 30 минути – за четвърта възрастова група.

2.3. Допълнителни форми:

- Игри - театрални, конструктивни, сюжетно-ролеви, подвижни, музикални и др. утринна гимнастика
- Творчески занимания по интереси
- Празници и концерти, развлечения, куклени театри
- Културно-развлекателни екскурзии - посещения на театрални постановки, изложби, музеи и др.

- Разходки и екскурзии сред природата
- Групова работа с психолог, базирана на принципите на Приказкотерапията.
- Групова работа с психолог за изграждане на позитивни междуличностни взаимоотношения и екипна работа
- Работа с логопед

2.4. Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие.

Предучилищното образование се организира в учебни години. Учебната година в предучилищното образование започва на 15 септември и завършва на 31 май на следващата календарна година.

Учебното време се организира в учебни седмици /36/ и в учебни дни. Учебната седмица е с продължителност пет учебни дни и съвпада с работната седмица. Учебният ден включва основните и допълнителните форми на педагогическо взаимодействие, както и време за почивка и самостоятелни дейности по избор на детето.

В 39. СУ „Петър Динев“ гр. София, организацията е полудневна.

Полудневната организация осигурява възпитание, социализация, обучение и отглеждане на децата в рамките на работното време на деня през учебната година. Началният час на сутрешния прием и крайният час на изпращането на децата за деня се определят с Правилника за дейността на училището.

В организацията на учебното време се редуват основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, като се осигуряват и:

- условия и време за игра, почивка;
- условия и време за хранене ;
- дейности по избор на децата;

Учителят в групата определя редуването на формите на педагогическо взаимодействие и организира деня на децата.

Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в годишно и седмично разпределение. Броят на педагогическите ситуации и образователните направления, по които те ще се провеждат са, както следва:

Образователно направление	Минимален брой педагогически ситуации
Български език и литература	5
Математика	3
Околен свят	2
Изобразително изкуство	2
Музика	2

Физическа култура	3
Конструиране и технологии	2
Общ брой:	19

- Учебната година започва на 15 септември и приключва на 31 май. Броят на учебните седмици е 36 учебни, с ваканциите.
- Продължителността на педагогическите ситуации е 30 минути.
- С решение на педагогическия съвет от 02.09.2023 г., Протокол №13 минималният брой педагогически ситуации по БЕЛ е увеличен с две.
- Организацията на учебния ден е полудневна.

2.5. Дневен режим

№	Подготвителна група
1	7.45 – 8.00 прием
2	8.00 – 8.20 гимнастика
3	8.20 – 8.50 сутрешна закуска
4	8.50 – 9.20 основни форми (педагогическа ситуация)
5	9.20 – 9.40 отдих
6	9.40 – 10.10 основни форми (педагогическа ситуация)
7	10.10 – 10.30 междинна закуска
8	10.30 – 11.00 основни форми (педагогическа ситуация)
9	11.00 – 11.30 игри
10	11.30 – 12.00 основни форми (педагогическа ситуация)
11	12.00 – 12.45 обяд
12	12.45 – 13.30 занимания по избор

2.6. Тематично разпределение за всяка възрастова група

Четвърта възрастова група разполага с електронен и хартиен вариант на годишно тематично разпределение по образователни направления по системата „Златно ключе“ на издателство „Бит и техника“.

IV. Механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование.

Механизмът на взаимодействие семейство – училище /детска градина / е конструиран на основата на няколко цели:

Цел	Очакван резултат	Дейности
1. Промяна разбирането за семейството като обект на	Споделяне на отговорностите и	- Игнориране на принудата във взаимодействието.

<p>въздействие от страна на училището</p>	<p>обединяване на усилията за качествено възпитание и образование. Реализиране на идеята за детската градина като отворена система за възпитателни въздействия.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Съвместно изработване на комплекс от мерки за осъществяване на контрол във възпитанието. - Запознаване и съобразяване със специфичните особености на семейството като възпитателен фактор
<p>2. Създаване на семейна групова превенция за защита на децата от проблемните условия на живот в съвременното общество.</p>	<p>Повишаване капацитета на индивидите и общността да управляват своя живот чрез съвместно обсъждане на проблемите, затрудняващи социалната адаптация на децата.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Формиране у учителите на нагласа и умения за консултиране по теми за семейството, отговорностите, правата на децата, защита от дискриминация - Формиране у родителите на нагласа за открито обсъждане на теми, свързани с решаване на конфликти - Съвместно обсъждане на качествата и дефицитите в семейната среда и в училище - Взаимно зачитане на авторитета
<p>3. Целесъобразно структуриране на взаимодействието между учител и родител</p>	<p>Чрез целенасочено ежедневно общуване да се установят силните страни на партньора и да се използват като ресурс за утвърждаване на общността.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Привличане на родителите за участие в родителски активи чрез открояване на проблеми и разпознаваемост на общи действия за тяхното решаване - Оpozнаване на родителските ресурси и оползотворяването им.

		<ul style="list-style-type: none"> - Проучване на семейството - Индивидуален подход към родителите. - Готовност за групово и индивидуално консултиране на родителите от страна на учители и психолози.
4. Адекватно реагиране на логиката на разрастващата се детска автономия /независимост/	Чрез познаване на съвременни образователни технологии и прилагането на адекватни педагогически намеси от страна на родители и учители да се стимулира овладяването на ключовите компетенции от децата.	<ul style="list-style-type: none"> - Повишаване квалификацията на педагозите и уменията им за осъвременяване на МТБ и образователната среда. - Удовлетворяване интересите на различни целеви групи от родителската общност по наболели теми.
5. Учител и родители – групов субект на дейността.	Изграждане и развитие на проактивно поведение във взаимодействието между учител и родители	- Среци и взаимодействие с лекари, ЦОП, дирекция “Социално подпомагане“, отдел “Закрила на детето“, взаимодействие с фондации, агенции и други институции с цел подпомагане и търсене на възможно решение.

Взаимодействието семейство-детска градина ще се осъществява чрез дейности в следните аспекти:

- **Педагогически и психологически аспект**

- Запознаване на родителите с ДОС и тематичното разпределение за групата в началото на учебната година.

- Ежедневен диалог и консултации на родителите, относно престоя и индивидуалното развитие на детето им.

- Запознаване на родителите с индивидуалните резултати на детето им през учебната година.

Успоредно даване на знания на децата и родителите в следните насоки:

- Безопасност на движението по пътищата – включени са теми в годишното разпределение в образователните направления. Ежедневни разговори с децата по темата;

- Агресията в детската възраст – презентации и куклен театър за децата от учителите, а за родителите презентации на тема: „Детската агресия“;

- ”Отворени врати” за родителите. Веднъж в годината, родителите имат възможност да наблюдават ситуации и дневен режим в групата на детето си.

- **Здравен аспект**

- Успоредно даване на знания на децата и родителите за здравословното хранене и здравословния начин на живот: Проект схема ”Училищен плод” , „Училищно мляко“ за децата

- Предоставяне информация на родителите за менюто в училищния стол.

- Провеждане на ежедневен филтър и връзка на родителите с медицинската сестра.

- **Спортен аспект**

- Провеждане на спортни празници.

- Провеждане на екскурзии

- **Културен аспект**

- Празници и развлечения:

- Празници от християнския календар с децата от групата и при възможност пред родителите.

- Официални празници: Ден на народните будители, 19 февруари, 3 март, 24 май.

Други празници:

- Официално откриване и закриване на учебната година съвместно с родителите;

- Официално изпращане на децата от ПГ- бг. за училище.

- **Изложби и конкурси:**

-Изложба от рисунки на децата на тема „Пешеходна безопасност“; „Участници на пътното платно“

- Изложби от есенна украса, зимна украса, пролетна украса, великденски яйца, великденска украса. При възможност изработване на изделия със съвместна дейност от учители, родителите и деца; □

- Коледен конкурс за: Бабо-мартенска украса, коледна украса, коледна картичка, сурвакница по българска традиция, изработени съвместно от родителя и детето.

- **Информационен аспект**

- Информационни кътове за родителите – ежедневно изнасяне продуктивната дейност на децата и индивидуалната работа в учебните помагала.

- Информация за родителите чрез електронен дневник „ШКОЛО“, сайта на училището, информирано съгласие от родител.

Програмната система е неразделна част от дейността на училището. Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет Протокол № 15/14.09.2023 г.

Изготвил: Цеца Гергинова - ЗДУД